

ПОНЯТТЯ, ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Нікола Світлана Олегівна,

к.е.н., доцент

Боровщук Катерина Ігорівна,

студентка

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

м. Одеса, Україна

Вступ. Формування державної економіки, неможливе без господарсько-торгівельної діяльності, яка являє собою величезну систему ринкових відносин, створюючи особливу форму внутрішньо та зовнішньо економічних відносин держави, які сприяють в цілому на покращення та розвиток підприємницької діяльності, як основного суб'єкта господарювання в межах, яких здійснюється товарний обіг.

Мета роботи. Метою роботи є визначення поняття, правове регулювання та особливості господарсько-торгівельної діяльності.

Матеріали та методи. Під час підготовки роботи використовувалися різні джерела, зокрема наукові роботи таких авторів Онишко О. В., Журавльова Г. С., Татькова З. Ф., Мачуський В. В. та інші. Також було проаналізовано законодавство України, а саме Господарський кодекс, закони та укази Президента, які регулюють правове поле даного дослідження.

Результати та обговорення. На сьогоднішній день господарсько-торгівельна діяльність – це основна форма здійснення заробітку держави та внутрішньо державних установ, підприємств, організацій, приватних та комунальних форм власності на меті яких є отримання прибутку.

Господарсько-торгівельна діяльність являє собою особливий вид діяльності, яка опосередковується господарського торгівельними договорами поставки, контрактації сільськогосподарської продукції, енергопостачання, купівлі-продажу, оренди, міни (бартеру), лізингу та іншими договорами.

Також ця діяльність може здійснюватися суб'єктами господарювання в таких формах:

- матеріально-технічне постачання і збут;
- енергопостачання; заготівля;
- оптова торгівля;
- роздрібна торгівля і громадське харчування;
- продаж і передача в оренду засобів виробництва;
- комерційне посередництво у здійсненні торговельної діяльності та інша допоміжна діяльність по забезпеченню реалізації товарів (послуг) у сфері обігу [2].

Без сумніву господарсько-торгівельна діяльність може називатися однією із стратегічних галузей держави, в будь-якої сфері товарних відносин, це можна аргументувати тим, що блокуючи цю сферу діяльності держави виникають фінансові складнощі державного значення, підприємства які мають міжнародні договори поставки відчують недостачу матеріалів необхідних для виробництва. Така специфічна діяльність вимагає налагодженого механізму пов'язаних між собою форм торговельної діяльності, яка полягає в тому, що не достатньо лише виготовити товар постає питання про його поставку та реалізацію, що також безпосередньо є елементами цієї галузі які і утворюють такий складний але ефективний механізм.

Така форма діяльності потребує обов'язкового правового регулювання з боку держави, яка достатнім чином врегульована багатьма нормативно правовими актами, яких налічується близько тридцяти найбільш актуальних таких як Конституція України головний закон держави та різноманітні правила торгівлі а також інструкції затверджені Наказом Українського союзу об'єднань підприємств і організацій побутового обслуговування населення від 27 серпня 2000 р. № 20 який регулює значні питання в сфері надання послуг.

Така кількість нормативно правового забезпечення просто необхідна, але проблематикою цього питання є те, що вони не зібрані в одному нормативно правовому акті, для звичайних громадян це може складати певні труднощі,

своє основне визначення Господарсько-торгівельна діяльність отримала в статті 263 ГК України а також в окремих статтях Закону України:

1. «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 р. (у ред. Закону від 1 грудня 2005 р.);
2. «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 р.;
3. «Про безпечність та якість харчових продуктів» від 23 грудня 1997 р. [3].

Все це необхідно для забезпечення добросовісної та якісної господарсько-торгівельної діяльності, яка буде вимагати від споживачів виробників та третіх осіб, виконання покладених на них обов'язків та буде надавати право відновити порушені права суб'єктів цих правовідносин.

До особливостей господарсько-торгівельної діяльності належить те, що вона регулює найбільш важливу сферу надання послуг. Це послуги енергетичного характеру, так як енергетична сфера має особливості пов'язані з умовами праці, які є особливо небезпечні та саме предмет, який є стратегічним для держави. Така галузь вимагає дуже чіткого регулювання з боку держави, більшість енергетичних підприємств та товариств знаходяться у приватній власності акціонерів. Енергетика має бути зосереджена більше в руках держави, а не приватних осіб. Це дасть можливість краще регулювати питання цінової політики та взагалі, як цієї сфери господарювання в цілому, так як енергетика на сьогодні, це найважливіша потреба людей для нормального функціонування всіх форм суспільної діяльності пов'язаної з виробництвом.

Особливість, яка притаманна господарсько-торгівельної діяльності - це її неймовірно велика сфера впливу, як в свою чергу залежно від ринку (внутрішнього чи зовнішнього), у межах якого здійснюється товарний обмін, господарсько-торговельна діяльність поділяється на внутрішню та зовнішню торгівлю.

З територіальної точки зору ринок може бути внутрішнім (національним, регіональним, локальним) і зовнішнім (сфера товарного обміну, що виходить за національні межі).

Зовнішня торгівля може здійснюватися у формі експорту чи імпорту. ЗУ "Про зовнішньоекономічну діяльність" визначає експорт, як продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, включаючи реекспорт товарів. При цьому термін "реекспорт" (реекспорт товарів) означає продаж іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення за межі України товарів, що були раніше імпортовані на територію України. У свою чергу, імпорт є купівлею (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами.

Торгівля може носити як грошово-еквівалентний характер (опосередковуватися договорами купівлі-продажу, поставки і т. п.), так і товарно еквівалентний характер, тобто здійснюватися у вигляді зустрічної торгівлі (опосередковуватися договорами міни (бартеру) і т. п.).

Згідно зі ст. 293 ГК України за договором міни (бартеру) кожна із сторін зобов'язується передати другій стороні у власність, повне господарське відання чи оперативне управління певний товар в обмін на інший товар. Не може бути об'єктом міни (бартеру) майно, віднесене законодавством до основних фондів, яке належить до державної або комунальної власності, у разі якщо друга сторона договору міни (бартеру) не є відповідно державним чи комунальним підприємством. Законодавством можуть бути встановлені також інші особливості здійснення бартерних (товарообмінних) операцій, пов'язаних з придбанням і використанням окремих видів майна, а також здійснення таких операцій в окремих галузях господарювання.

Режим здійснення товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності, відповідальність за порушення його норм та

повноваження і функції державних органів під час здійснення контролю за проведенням таких операцій встановлює ЗУ "Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності". При цьому самі переліки товарів (робіт, послуг), з використанням яких забороняється здійснення товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності, встановлюються відповідними урядовими постановами.

За способами організації товарного обміну та кінцевими цілями придбання товарів покупцями виокремлюються два основних види торгівлі: оптова та роздрібна торгівля.

Цілями роздрібною торгівлі є особисте, сімейне, домашнє використання товарів; цілями оптової торгівлі – виробниче (професійне) використання товарів у господарській чи іншій професійній діяльності покупця або їх подальший перепродаж [1].

Висновки. Отже, можна зробити наступні висновки, що це основна форма здійснення заробітку внутрішньо державних установ, підприємств, організацій, приватних та комунальних форм власності та держави, на меті яких є саме отримання прибутку. Вона має безпосередньо велике регулювання нормативно-правовими актами різного характеру та направленості. Основна мета – це регулювання суспільних відносин у сфері господарсько-торгівельної діяльності, яка має великий вплив на функціонування та розвиток держави в цілому. Господарсько-торгівельна діяльність зумовлюється навіть стратегічними галузями держави, такими як : енергетична та торговельно-економічна, в залежності від ринка на якому така діяльність здійснюється, це може бути також внутрішній чи зовнішній ринок. Все це в сукупності дає нам зрозуміти, що саме являє собою господарсько-торгівельна діяльність.

Література

1. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О. та ін. Підручник під заг. ред. Н.В. Валінкевич. Житомир: ЖДТУ. 2019. - 493 с. URL: http://mgu.edu.ua/docs/biblioteka/osnovi_pidp.pdf

2. Булгакова І. В., Буткевич О. В., Безух О. В. Коментований Господарський кодекс. Юристконсульт. 2018. URL: <http://legalexpert.in.ua>.
3. Трегубенко Г.П. Господарське право: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 107 с. URL: <http://posek.km.ua/biblioteka.pdf>